

Οι θέσεις του ΤΕΕ στην Επιτροπή της Βουλής

Υπόμνημα κατέθεσε ο κ. Γ. Αλαβάνος, πρόεδρος ΤΕΕ, προς τον πρόεδρο και τα μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής, με τις θέσεις που υποστηρίζει το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας ως προς την ανάθεση και την κατασκευή των δημοσίων έργων, προκειμένου να ληφθούν υπόψη κατά τη συζήτηση του σ/ν «Μειοδοτικό Σύστημα Ανάθεσης Δημοσίων Έργων και Συναφείς Διατάξεις» στην Επιτροπή.

Αναλυτικά το ΤΕΕ σημειώνεται στο υπόμνημα ότι Ελλάδα υποστηρίζει τις ακόλουθες θέσεις:

1. Τα δημόσια έργα μελετώνται και εκτελούνται με ένα στόχο: Τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της χώρας και στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Η νομοθεσία που ρυθμίζει την ανάθεση και την εκτέλεσή τους πρέπει να επιτυγχάνει την αριστοποίηση της απόδοσης των διατιθέμενων πόρων, ώστε να αποφεύγεται η υπέρμετρη επιβάρυνση των πολιτών. Αυτό προϋποθέτει ενιαίο, σαφές, λειτουργικό θεσμικό πλαίσιο και υγιές κατασκευαστικό δυναμικό.

2. Παρά τις αλληπάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις της τελευταίας τριακονταπενταετίας, εκείνο που χαρακτηρίζει το σύστημα παραγωγής των δημοσίων έργων στην Ελλάδα είναι η παθογένεια. Τα αίτια της καταγράφονται:

- 2.1. Ανίσχυρη δημόσια διοίκηση,
- 2.2. Μελέτες που δεν υλοποιούνται,
- 2.3. Πλασματικοί προϋπολογισμοί,
- 2.4. Προδιαγραφές – κοστολόγια – τιμολόγια που ή καθυστερεί ανεπίτρεπτα η σύνταξη τους ή εφαρμόζονται χωρίς να έχουν επαφή με τα πραγματικά δεδομένα,
- 2.5. Έλεγχος ποιότητας - έλεγχος υλικών (κυρίως στην πηγή) – συντήρηση έργου που δεν αναβαθμίζονται σε αντιστοιχία με τις σύγχρονες απαιτήσεις,
- 2.6. Μη εφαρμόσιμο σύστημα προσδιορισμού ευθυνών και καθορισμού ποινών.
- 2.7. Διαρκής σύγκρουση ή και διαπλοκή συμφερόντων, παρεμβάσεων και αλληλοαναίρεσης μεθοδεύσεων, μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων των υπηρεσιών της Αναθέτουσας

Αρχής και των αναδόχων.

3. Για το λόγο αυτό ένα νομοσχέδιο που αναφέρεται κατά αποκλειστικότητα στον τρόπο ανάθεσης των έργων και την αντιμετώπιση ενδεχόμενης ανώμαλης εξέλιξης της κατασκευής τους δεν αντιμετωπίζει τα δομικά προβλήματα των δημοσίων έργων.

4. Το Τεχνικό Επιμελητήριο ουδέποτε υπερασπίστηκε τη μαθηματική μέθοδο ανάδειξης του αναδόχου, όπως νομοθετήθηκε. Στατιστικά η μέθοδος αυτή ήταν εύαλπη και η επιλογή του αναδόχου δεν εξαρτιόταν από τη σχέση του πραγματικού κόστους προς την προσφορά. Το ΤΕΕ υποστήριξε και υποστηρίζει ότι τα έργα πρέπει να ανατίθενται κατ' αρχήν στην επιχείρηση που δίδει τη χαμηλότερη προσφορά. Το σύστημα της μειοδοσίας έχει το πλεονέκτημα ότι είναι απλό, αντικειμενικό και μονοσήμαντο. Ταυτόχρονα, όμως, με την εισαγωγή του πρέπει να θεσμοθετηθούν και οι προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος ανάθεσης και ανάγονται στην ποιότητα των μελετών, στη θέσπιση των προδιαγραφών, την ακρίβεια των τιμολογίων και των κοστολογίων και την αντικειμενικότητα και την αποτελεσματικότητά του προσδιορισμού των ευθυνών,

5. Υπό την έννοια αυτή, το ΤΕΕ θεωρεί ότι το σχέδιο νόμου κινείται στην ορθή κατεύθυνση. Η αποτελεσματικότητά του, όμως, θα προσδιορισθεί, κυρίως, σε συνάρτηση με τα μέτρα που θα ληφθούν παράλληλα για την εξασφάλιση των ανωτέρω προϋποθέσεων.

6. Το σύστημα της μειοδοσίας συνοδεύεται, βεβαίως, από το μεγάλο πρόβλημα του ελέγχου του ύψους των εκπτώσεων στις υποβαλλόμενες προσφορές. Αν και θεωρητικά

κανείς δεν ωφελείται από υπερβολικά χαμηλές προσφορές, πιστεύουμε ότι για διάφορους λόγους, εάν δεν υπάρξουν περιορισμοί, αυτές θα υποβάλλονται και πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αποτροπή τους.

7. Οι υπερβολικού ύψους εγγυήσεις συμμετοχής που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου δεν αποτελεί το κατάλληλο μέτρο προς τον σκοπό αυτό. Ορθό προληπτικό μέτρο είναι ο προσδιορισμός ορίου ποσοστού έκπτωσης. Το όριο αυτό θα πρέπει άμεσα να γενικευθεί ανά κατηγορία και είδος έργου και ανά γεωγραφική περιοχή και να προσεγγίζει το εύλογο κόστος (περιλαμβανομένου του κέρδους του αναδόχου) του έργου για τις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν ειδικά πλεονεκτήματα, όπως π.χ. καινοτόμες μεθόδους, γειτονικό εργοτάξιο κ.λπ.

Ο προσδιορισμός της οικονομικής προσφοράς ως μη ικανοποιητικής (παρ. 2β άρθρου 2) θα πρέπει να γίνεται ως ποσοστό (που θα ποικίλει ανά κατηγορία, είδος έργου και ανά γεωγραφική περιοχή) επί του παραπάνω ορίου. Με αυτόν τον τρόπο θα αποκλείονται και η αυθαιρεσία και η προσυνεννόηση για προσφορά εξαιρετικά χαμηλών ποσοστών εκπτώσεων.

8. Το ΤΕΕ αναγνωρίζει ότι η μετάβαση από το σύστημα της ΜΜ στο σύστημα της απόλυτης μειοδοσίας θα δημιουργήσει έντονους κλυδωνισμούς σε μια αγορά που φαινομενικά δείχνει ότι έχει ισορροπήσει. Θα υπάρξει έντονο εργασιακό πρόβλημα σε κατόχους πτυχίων ατομικών εργοληπτικών επιχειρήσεων, μετόχους και υπαλλήλους εταιρειών που είχαν ωθηθεί σε επαγγελματικές επιλογές από την εφαρμογή ενός συστήματος που νομοθετήθηκε και στηρίχθηκε από το κράτος, σε γνώση του οποίου λειτουργούσε σε μεγάλη έκταση αναδιανεμητικά, σε πλαίσια παραοικονομίας και σε βάρος του τελικού κόστους του έργου. Το πρόβλημα είναι μεγάλο για να αγνοηθεί και πρέπει να προσδιορισθούν διέξοδοι.

9. Η νομοθεσία των δημοσίων έργων πρέπει να αντιμετωπίζει ως εξαίρεση και όχι ως κανόνα τις παραβιάσεις και τους παραβάτες της ισχύουσας νομοθεσίας, αναγνωρίζοντας κατά κύριο λόγο την αξία, την προσφορά και τις δυνατότητες του Ελληνικού τεχνικού δυναμικού, που μπορεί να αντιμετωπίσει και τα πλέον σύνθετα έργα, του Έλληνα μηχανικού για το μεγάλο έργο που επιτελεί υπό δυσμενείς συνθήκες. Όμως:

9.1. Δεν πρόκειται να αποδώσει κανένα μέτρο όσο για τον κύριο του έργου και τις υπηρεσίες του δεν καταγράφονται με σαφήνεια οι

ευθύνες και οι επιπτώσεις που απορρέουν από τη μη εκπλήρωση των καθηκόντων.

9.2. Ο ασυνεπής ή εκ των πραγμάτων ανίκανος να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του ανάδοχος θα πρέπει να απομακρύνεται και να αντικαθίσταται το ταχύτερο δυνατόν, εφόσον έχει αποκλειστική υπαιτιότητα για την παραβίαση των υποχρεώσεών του. Οι κυρώσεις πρέπει να συνοδεύονται από εγγυήσεις ότι δεν θα είναι αυθαίρετες και δεν θα λειτουργούν ως μέσο άσκησης εκβιασμών και σύναψης συναλλαγών.

Θετική προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η ενίσχυση του ρόλου των τεχνικών συμβουλών και η συμμετοχή σε αυτές τις περιπτώσεις εκπροσώπου των εργοληπτικών οργανώσεων.

9.3. Η επίβλεψη είναι καθοριστικός παράγοντας της όλης λειτουργίας του συστήματος που πρέπει να αναβαθμισθεί. Η ομάδα επίβλεψης πρέπει να ενισχυθεί με τη συμμετοχή του μελετητή του έργου. Για τα μεγάλα και σύνθετα έργα είναι αναγκαία η πολυπρόσωπη συγκρότηση της ομάδας επίβλεψης. Για έργα που ανατίθενται από φορείς με ελλιπή τεχνική στήριξη η διαδικασία ανάθεσης και επίβλεψη της κατασκευής πρέπει να διεξάγεται σε συνεργασία με τις υπηρεσίες μεγαλύτερων φορέων.

9.4. Κανένα έργο δεν μπορεί να προκηρυσσεται χωρίς να υπάρχει οριστική μελέτη ή μελέτη εφαρμογής, χωρίς να έχουν εξασφαλισθεί οι αναγκαίες πιστώσεις και ό,τι άλλο διασφαλίζει την άμεση εγκατάσταση του αναδόχου και την απρόσκοπτη κατασκευή του. Το σύνολο των διαδικασιών μέχρι την τελική παραλαβή της μελέτης πρέπει να προσδιορίζεται από το θεσμικό πλαίσιο της εκπόνησης μελετών. Εάν διαπιστωθεί ανάγκη επικαιροποίησης βασικών τεχνικών χαρακτηριστικών της μελέτης, αυτή θα πρέπει να ανατίθεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί μελετών. Η επέμβαση στις μελέτες επί ευκαιρία της κατασκευής του έργου με ad hoc διαδικασίες καταστρατηγεί τις διατάξεις περί μελετών και διαιωνίζει τον ετεροπροσδιορισμό των ευθυνών.

Β. Το ΤΕΕ είχε πριν την κατάθεση του σχεδίου νόμου στη Βουλή έναν ειλικρινή και αποδοτικό διάλογο με την ηγεσία του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Παρά τούτα, το ΤΕΕ πιστεύει ότι το υπόψη σχέδιο νόμου επιδέχεται σημαντικές βελτιώσεις, στην κατεύθυνση των σκέψεων που αναπτύσσονται παραπάνω.

Αναφορικά με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου, το ΤΕΕ υπέβαλε και κατ' άρθρο παρατηρήσεις, όπως αυτές είχαν γίνει γνωστές στο ΥΠΕΧΩΔΕ και έχουν δημοσιευτεί αναλυτικά στο «Ένημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ».